

STUDENTS

IZNAK 2 REIZES MĒNESI

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ 20 SANT.

K. Branta un K. Upešlejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris

Rīgā, Basteja bulv. № 11, dzīv. 15 (ieeja no Valdemāra ielas). Runas stundas: svētdienās no 10—11, pirmdienās no 16—17.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70.

Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant., tekstā 60 sant., sludin. daļā 20 sant., par petitrindinu + 5% sludināj. nodoklis.

Gada abonements: Ls 4.—.

№ 138.

Piektdien, 11. maijā, 1928.

VI. ak. g.

Lasītājiem un līdzstrādniekiem.

Ar šo nru „Students“ nobeidz savu sesto akadem. gada gājumu. Nākošā mācības gadā „Students“ atjaunos savu gaitu septembrī. Sīrsnīga pateicība visiem līdzstrādniekiem par veikto darbu! Redakcija.

Ejot vasaras atpūtā.

Darbs zinātnē un sabiedrībā sauc latvju studentu un rāda plašus vērus. Maz to, kuriem eksistences darbs neliek šķēršļus iepriekšējām tieksmēm. Lielais vairums, eksistences darba mētāts, retumis piekļūst cēlajam darbam. Daudzreiz jūtu uzplūduma brīžos žēl pagājušā, eksistences darbam atdotā laika. Šī sajūta spēcīgāki manāma pavasaros, kad beidzas akadēmiskais darbs un vežas universitātes durvis vasaras atpūtai. Daudz paies vēl laika pirms latvju studentu vecāki, savā lielākā vairumā, godīgā darbā iekrās tikdaudz materiālo vērtību, lai pilnīgi uzturētu savus bērnus no pamatskolas līdz universitātes diplomam.

Dažas universitātes likteņus noteicošās personas pauž domu, noliegt studentiem strādāt eksistences darbu. Šīs personas grib panākt lai aiztaistos ceļš uz universitāti plašākām tautas aprindām un nodrošinātu stāvokli universitāti beigušiem. Man šķiet, ka šī doma neiztur kritiku. Universitātes ideja pauž kultūru, bet neaizstāv stāvokli. Stāvokli katram vajadzīgs iegūt ar universitātē iegūtām zināšanām, bet ne ar diploma atdēlu.

Pagājušā gadusimtena beigās visa latvju sabiedrība loloja cerību izkļūt no nelaimīga Plūdoņa „Atraitnes dēla“ likteņa. Laiks un apstākļi ilgās piepildīja, bet tagad no jauna mākslīgi gribam radīt vietu jaunām ilgām. Lai apdomā šīs domas risinātāji savus „Atraitnes dēla“ ceļus un paraugās uz kā pleciem savus stūrus atbalsta latvju universitāte. Vasaras atpūtā lai rodas gaišākas domas.

Pagājušais akadēmiskais gads sevišķi spilgtus mirkļus neuzrāda. Ir bijis neatlaidīgs intensīvs darbs un viņa rezultāti visur manāmi. Akadēmiskā saeima kļuvusi nopietnāka un darbi veicas ar dziļāku pārliecību un ticību. Visauri manāma itkā pāreja jaunai ipatnējai latvju akadēmiskai dzīvei. Pamazām izzūd jūsmojošie krievu un bramanīgie vācu studentu tipi. Klusumā sadzirdami spēcīgi impulsi. Pat tie, kuri savu šauru uzskatu ierāmēti līdz šim dejojā uz bezdibēna malas, sākuši aprauties un vēro laikmetu. Tā ir iepriecinoša parādība. Mēs izviesojamies. Ir bijuši arī vairāk komiski gadījumi, kur radīšanas momenta iedvesmoti jaunekļi sāk risināt problēmas ar sevišķiem žestiem un rāda pastāvošo sabojātā veidā, bez kaut kāda dziļāka pamatojuma. Tā ir ikdienišķa parādība latvju dzīvē. Ja kādam padodas labs un cēls darbs, visi steidz izmēģināt arī savu roku līdzīgā pasākumā. Neizdodas, savāc ieguldītās vērtības un sāk piesolīt katram gaļam-gājējam par lētu naudu. Laimīgi arī šoreiz mēģinājuma atliekas pārdotas.

Pastāvēs tikai tas, kuram pieder pirmdoma, veidota uz dziļākiem pamatiem un arī tas vecais, kurš pakāpeniski atdzimst jaunai dzīvei. Ja šī beidzamā parādība ir, mēs varam laimīgi uzelpot ejot vasaras atpūtā.

Nonākdami atpūtā dzimtenes laukos būsīsim studenta vārda cienīgi. Izmetīsim neprāta ālēšanos un bramanību, ar kādu iezīmi latvju tauta pazīst

lielāko studentu daļu. Šos ceļus varēja iet tie, kuriem šūpulis karājas uz vergu pleciem.

Mūsu jaunība aužas grūtās ganu gaitās pie čalojošiem strautiem un šņācošām birstalām. Meklēsim šeit atspirgumu pēc grūtā darba un ražosim vērtības nākošai dzīves cīņai.

K. Upešleja.

Brīvlaikam pienākot.

Mēs esam arāji savās druvās — laboratorijās, zīmētavās, klausītavās u. t. t., aiz kuriem palikusi vāga, kas iezīmējusi noiēto ceļu, kas rāda kādā virzienā esam gājuši, no kurienes esam izgājuši un uz kuriem ejam. Kā arājiem mums jāatskatās uz savu uzplēsto lidumu un jāpārliecinās, vai darbs teicami veikts, vai mūsu cerības piepildījušās un jāpārdomā, kas būtu turpmāk darāms, lai nepilnības un kļūdas labotu. No sirmām universitātes sienām, starp kuriem esam tik daudz laika pavadījuši, jāiziet ar zināmu apmierinājumu jaunā darbā, lai rudenī atkal atgrieztos.

Ja visos iepriekšējos mācības gados studenti ir saņēmuši no preses daudz pamatotus un nepamatotus pārmetumus, tad turpretim šogad tas nav noticis nemaz. To varētu izskaidrot dažādi, var pieņemt, ka prese ar savu iespaidu ir apmierināta, ka viņa savu pamācību un aizrādījumus ir devusi, kuŗus visupiepildīšanas kārā jaunatne ir uzsūkusi, tā kā nav vairāk ko teikt; bet izskaidrojumu meklējot var iet pavisam pa citu ceļu, tas ir, ka nav atstāts nekāds iespaids un tāpēc mūsu ideāliem un idejām uzgriez muguru. Nav viegli gala vārdu sacīt, taču neiešim, ka no preses un sabiedrības atsevišķi, ļoti dertīgi padomi un pamācības būtu uzklausti. Atzīsimies paši, ka mums vēl daudz jādara, lai paceltu savu labo slavu tautas acīs, lai skatās uz mums kā uz tādiem, kuŗu rokās varēs droši nodot valsts, pašvaldību un citu sabiedrisko organizāciju vadību, tāpat visskaidrāki sabiedrības domu izteikšanai jāiet caur mums. Seklās un paviršās dzīves pieaugšana ir arī studējošiem atstājusi savu zīmogu — vecā buršu dižošanās turpinā mīerīgā garā un tikai pēdējā laikā varam nomanīt dažus jaunus vērienus. Sabiedrība slimo, slimo līdz studējošiem — tas ir nenormāli, bet starp mums taču tik daudz mediķu! Mums vispirms jāsāk izveseļoties. Nemsim vērā pašreizējo dzīvi, neaizmirsīsim tos, no kuŗu vidus esam un atgriezdamies starp viņiem — rādīsim, kā vajag dzīvot, lai izveidotos skaista un patīkama dzīve. Dzīves izpratne ir augstākais bauslis. Iesim cīņā pret visu to, kas ienes tautā nepareizus uzskatus.

Tie, kas iestājāties pagājušā rudenī universitātē un tie, kuriem vēl pirmās dienās gūtie iespaidi ir svaigi, — vai jūs nepārsteidza tas svešnieciskais gars, kas vēl valda kādā stud. daļā. Apzināsimies, ka esam latvji, un ka latvju gars mums ir vissvētākais, ka tauta ir ar savu gribu daudz ko sasniegusi, tad mēs nesdami sevī tās pašas asinis, varam droši ceļā doties. Latvisko akadēmisko dzīvi izveidosim, ja iesim saistīti un vienoti domās. Ir labi pirmā mācības gadā iedzīvoties universitātes garā, bet nepiedodams, ja turpmākos mācības gados nostājas pasīva skatītāja lomā. Ir bijuši gadījumi, ne tikai studentu, bet visā valsts dzīvē, kad vienoti jāsaka kāds vārds un, kad arī no mums gaidīja, lai mēs ko teiktu, bet būdami saraustīti — klusējām. Tik liels neorganizētu studentu skaits nav nekur citur. Ar izmisumu mēs noskatāmies, ka sabiedrība saskaldās, ka katrs iet savu ceļu un

Arturs Bobkovics

L. U. muzikas direktors un Universitātes kora diriģents.

visu vienojošo neredz, bet mēs? Dzīvodami pa vienu savu jumta istabiņā, vai atsevišķās mēbelētās istabās, vai savā ģimenē, būdami sarkaros ar šo šauru apkārtni un sabiedrības vajadzības, ciešanas un sāpes iegūdami caur laikrakstiem, daudzos gadījumos nonākam pie pilnīgi aplamiem slēdzieniem, jo liela daļa laikraksti spēlē pūļa instinkta stīgām un bojā ikviena normāla cilvēka psihi un jēdzienu par dzīvi. Rodas apatija un vienaldzībā iegrīmuši jaunekļi, vai meklē aizmiršanas pavisam neattaisnojama ceļā. Stājoties organizēto studiju biedru rindās ir tomēr jāizvēlas savi ceļi, jo pie universitātes pastāv dažāda noskaņojuma organizācijas. Dzīve veidojas un reizē ar viņu mums jāveidojas viņai līdz.

Atstādami uz kādu laiku atpūtā, klusumā un mierā universitātes ēkas, iesim jaunos darbos, vai mierīgāki strādāsim savu ikdienas eksistences darbu tālāk. Nemsim vērā, ka no mums gaida, lai mēs iegūtais zināšanas arī rādītu un nāktu pretim tiem, kam viņu nebūtu. Un rudenī jauniem spēkiem turpināsim iesākt darbu.

M. Grietēns, stud. ing.

Latvijas Universitātes studējošie un plaušu tuberkuloze.

(Izvilks no L. U. stud. ārsta privātdocenta Dr. med. J. Miķelsona darba „Latv. Universitātes studējošie un plaušu tuberkuloze“.)

Pirmā Latvijas Universitātes pastāvēšanas laikā studējošo ārstēšanas jautājums vēl bija nenokārtots. Pie agrākās Krievijas universitātem parasti bija kāds medicīnas fakultātes mācības spēks, pa lielākai daļai kāds docents vai privātdocents, kuŗam no universitātes bija uzdota saslimušo studējošo ārstēšana. Tagadējā Krievijā arī organizēta zināma medicīniska palīdzība studējošiem. Vācijā pie lielākām universitātem, kā piemēram Berlinē, noorganizējušās speciālas studējošo slimnīcas, kuŗas rūpējas par studējošo veselībasstāvokli un palīdz slimojošiem.

Kamēr pastāvēja Rīgas politehniskais institūts pirms kara un pasaules kara pirmos gados, studējošiem bija iespējams ārstēties pie speciāla institūta studentu ārstu. Kad šis institūts Latvijas universitātes dibināšanas laikā tapa par kodolu tagadējai universitātei, nebija paredzēts speciāls studējošo universitātes ārsta postenis, tādēļ pirmajos universitātes pastāvēšanas gados studējošiem bija saslimšanas gadījumos jāmeklē medicīniska palīdzība pie privāttārstiem. Tāda ārstēšanās bija pa

spēkam tikai pārtikušākai studējošo daļai, kurpretim trūcīgākiem, ar tā jau ierobežoto vai pilnīgi nepietiekošo eksistences budžetu, šāds stāvoklis dažkārt sagādāja neciešamus apstākļus saslimšanas gadījumos. Labvēlīgākā stāvokli atrādās tie studējošie, resp. studējošās, kuŗi varēja izmantot savu filiāru — ārstu palīdzību, atrazdamies kādā nebūt korporācijā, vai studentu biedrībā. Bez tam medicīniskā palīdzība bija pieejamā arī tādiem, kuŗi atrazdamies valsts, pašvaldību, vai citā kādā nebūt dienestā, bija apdrošināti attiecīgās slimnīcās. Tomēr paliek vēl liels kontingents tādu studentu (šu), kuŗi atrazdamies samērā grūtos materiālos apstākļos saslimšanas gadījumos bija zināmā mērā padoti savam likteņim. Kādēļ starp studējošiem radās domas, kā nebūt pašpalīdzības ceļā noorganizēt sev medicīnisko palīdzību saslimšanas un nelaimes gadījumos tādā veidā, lai tā būtu pieejama arī plašām studējošo masām. 1922. gadā ar universitātes padomes ziņu un medicīnas fakultātes piepalīdzību tika noorganizēta Latvijas Universitātes studējošo ārstniecības komisija kuŗas uzdevums bija atrast veidu un līdzekļus medicīniskas palīdzības sniegšanai galvenā kārtā akūtos saslimšanas un nelaimes gadījumos. Materiālos līdzekļus ieguva no speciālām iemaksām (1 Ls. semestri), kas bija obligatoriski katram studējošam jāizdara semestra sākumā, ar universitātes padomes piekrišanu. Studējošo ārstnieciskā komisijā medicīniskas palīdzības sniegšanai uzaicināja un saistīja pie sevis ārstu-internistus, kas tad arī pieņēma slimniekus — studējošos ambulatoriski un vajadzības gadījumos apmeklēja tos mājās. Ar laiku tika pieaicināti arī citi speciālisti: acu, ausu, deguna un kakla un kirurgiskās slimībās; pēdējā laikā arī ādas un veneriskās slimībās un arī vēl otrs internists.

Jau pašā savas darbības iesākumā studējošo ārstam-internistam izlikās uzkrītoši liels to slimojošo skaits, pie kuŗiem tika konstatēta plaušu tuberkuloze vai citu organu tuberkuloze. Kad iesāku savu darbību kā studējošo ārstu-internists, tad arī man šis skaits likās samērā liels, bez tam vēl bija daudz tādu pacientu, kas parasti griežas pie ārsta ar sūdzībām par kādiem nebūt funkcionāliem nervu sistēmas traucējumiem un pie pamatīgas iekšējo organu, sevišķi plaušu izmeklēšanas uzrādīja pazīmes, kuŗas bija aizdomīgas uz kādu nebūt vecu atkal aktīvu tuberkulozu procesu plaušās. Tikai pateicoties iespējai izlietot plašākos apmēros Rentgena starus pēdējos manos darbības gados studējošo ārstu amatā izdevās daudz šādos gadījumos tiesām pārliecināties, ka te darīšanai ar plaušu tuberkulozi, kas uzliesmodama radījuse zināmas toksiskas parādības arī no nervu sistēmas puses. Apskatot mūsu ambulatorisko slimmojošo studentu (šu) materiālu, pārliecinājāmies, kā varam to statistiski nolūkiem izmantot tikai pa daļai, ņemot tikai to daļu kuŗa dabūta manās darbības pēdējo 4 semestru laikā, t. i. 1925.—1926. un 1926.—1927. māc. gados. Šinī laikā, kā jau minēts, bija iespējams pie aizdomīgiem uz plaušu tuberkulozi izdarīt plašākos apmēros plaušu rentgenfotografiju, kas blakus citām izmeklēšanām mums deva samērā noteiktus datus par katru aizdomīgu uz plaušu tuberkulozi status quo. Bez tam, šinī laikā jau arī plašās studējošo masas bija iepazīnušās ar ārstniecības komisijas darbību, lielākā daudzumā uzmeklēja studējošo ārstu, nekā līdz tam laikam, sevišķi kas attiecās uz slimojošiem ar plaušām, resp. aizdomīgiem uz tuberkulozi.

Apvienojot no mūsu materiāla iegūtos rezultātus, jāatzīst, ka pie apmēram 4% (4,2%) no visa studējošo skaita 1925—1927. mācības gados konstatēta šāda vai tāda veida aktīva plaušu tuberkuloze, nerunājot par aizdomīgiem uz aktīvu plaušu tuberkulozi, kuru skaits sniedzas līdz 3,5% (kopā 7,7%). Ja šeit pievienojam to daļu pleiritu, kuru pamatā varētu domāt tuberkulozi (apm. 1,9% no visiem studējošiem šīs akadēmiskos gados), tad būtu jāreķinājas ar apmēram 8-8,5% plaušu, resp. plaušu plēves tuberkulozes vairāk vai mazāk aktīvā veidā pie L. U. studējošiem šīs divos akad. gados. Savos aprēķinos par pamatu mēs ņemam studējošo skaitu 1925—1926. māc. gadā, jo tas daudz neko neatšķirās no 1926—1927. māc. gada studējošo daudzuma: bez tam galvenais atzīmēto pacientu kontingents taisni pieder šim mācības gadam un ar maz izņēmumiem, tie paši pacienti griežas pie mums arī 1926—27. māc. gadā, turpretim starp jaunimatrikulētiem slimieši bija samērā nedaudz. — Visu studējošo skaits, kas šīs gados slimieši ar elpošanas organu slimībām bija 814, kas sastāda apmēram 12% no visa studējošo daudzuma, vai apmēram 47% no visiem slimiešiem ar iekšējām slimībām. No tiem tikai apmēram 28—30% pieder netuberkulozām elpošanas organu slimībām (ieskaitot netuberkulozes pleiritus), pārējiem 82—70% šāds vai tāds sakars ar tuberkulozi.

Ja salīdzinām mūsu statistiku, tad dabūjam diezgan drūmu ainu, kas rāda, ka mūsu studējošā jaunatne notuberkulozes stipri apdraudēta. — Sakarā ar to interesanti pakavēties pie Vakar—Eiropas, sevišķi Vācijas tuberkulozes statistikas, Mēs zinām, ka plaušu tuberkuloze vispārīgi viena no visizplatītākām slimībām mūsu kultūrelā pasaulē. Pētījumi pie bērnu un pieaugušu liķiem rāda, ka tagadējos apstākļos atrodam līdz 95% tādu personu, kurām patologo — anatomiski pie sekcijas plaušās atrasti kādā nebūt veida tuberkulozes perēkļi, pa lielākai daļai izdzijuši vai izdzīšanas stadijā, sevišķi Ranke's primarofekta veidā. Pēc Kruse — pie studējošiem pirmskaļa tuberkulozes alergijas reakcija bijusi pozitīva apmēram 80% gadījumos, tas liecina, ka šīs personas bijušas kādreiz inficētas ar tuberkulozes bakterijām. Domājams, ka šis procents pasaules kara un pēckara laikā vēl daudz lielāks. No 10.000 Bavārijas iedzīvotājiem 1908. g., pēc Kōlsch'a, no tuberkulozes miruši: akadēmiski nodarbinātas 23,9 personas, industriēli, veikalos un līdz iestādes nodarbinātos — 41,5, zemkopju 15,5. Šie skaitļi liecina, ka pat pirms pasaules kara, kad inteligento darbinieku, resp. arī studējošo stāvoklis bija daudz labāks par tagadējo, mirstības procents no tuberkulozes tomēr bijis

Lauksaimniecības fakultātes studējošo biedrības IX. tradicionālais koncerts un balle

notiks sestdien, 3. novembrī š. g.

Lietderības labā, būtu vēlams, lai minētā vakarā **notiktu pārējo studentu organizāciju izrikojumi.**

Samērā augsts. Ka ar tuberkulozi slimieši studējošo skaits pēckara gados stipri palielinājies, redzams no Leipčigas studējošo slimokases un Breslavas poliklinikas statistikas (pēc F. Goldmann'a): pēc Leipčigas studējošo slimokases datiem ar tuberkulozi slimiešo skaits no 2% 1914. gadā pieaudzis uz 12% 1920—1921. akadēmiskā gadā. Breslavas poliklinikā 1910—1912. g. pacientiem — studējošiem konstatēta tuberkuloze 0,6% gadījumos, bet 1919/1920. g. — 2%. No 110.000 studējošo Vācijas 1921. g. konstatēti 3000 stacionāru vai uz latenci tiecošos plaušu tuberkulozes gadījumu un 600 progredientu, atklātu plaušu tuberkulozes gadījumu (kopā 3,27% no visa Vācijas studējošo skaita). Pēc H. Rautmann'a no 450 kliniski un röntgenoloģiski izmeklētiem studējošiem (1924. g. pie 32 7,1%) konstatēta plaušu tuberkuloze, no tiem 5 gadījumos manāmi aktīvā formā. Tikai 5 no visiem jau agrāk zinājuši, ka tiem slimas plaušas. Kuhn's un Fetscher's, izmeklējot 1528 Drezdenes universitātes studējošos, pie 14 no tiem atraduši plaušu tuberkulozi (apm. 1%), no tiem 5 gadījumos atklātu. Pēc Weitz'a no 1776 Tūbingenas universitātes medicīniski pārbaudītiem studējošiem 35 gadījumos atrasta aktīva (apm. 2%) un 25 gadījumos stacionāra vai izārstēta plaušu tuberkuloze, 16 gadījumos bijušas stipras aizdomas uz plaušu tuberkulozi. L. Grote, F. Hintzsche un A. W. Hutz 1923/24. akad. gadā izmeklējusi Halles universitātes studējošos. No tiem 5 bijusi aktīva plaušu tuberkuloze (0,77%), 2 izdzijuši (0,3%) un 12 aizdomīgi uz plaušu tuberkulozi (1,8%). R. Jung's izdarījis attiecīgas medicīniskas izmeklēšanas pie Gīsenes universitātes studējošiem 1923/1925. mācības gados. Ar plaušu slimībām slimiešo skaits no tiem dažādos semestros svārstījies starp 5,8% — 11,4% (caurmērā 9,1%); no tiem tuberkulozo no 2,9% — 6,9% (caurmērā 4,9%), no kuriem 0,8—3,9% (caurmērā 1,9%) slimieši ar aktīvu plaušu tuberkulozi. Sevišķi liels šis daudzums bijis vasaras semestrī 1923. g. (6,9% akt. 1,6%) un ziemas semestrī 1923/24. akadēmiskā gadā (4,4% akt. 3,9%). Autors domā, ka aktīvas plaušu tuberkulozes slim-

nieku skaits minētā universitātē lielāks, nekā citās vācu universitātēs. Tomēr, pēc viņa domām, pēc intilācijas laika tas manāmi samazinājies — studējošo labākas barošanas, savstarpējas ekonomiskās palīdzības noorganizēšanās u. t. t. sekas. Mūnchenes universitātē apmēram taut pašā laikā konstatēts, ka ar aktīvu plaušu tuberkulozi slimieši apm. 1,7% studējošo. E. Steintal's no 745 Heidelbergas studējošiem 1923/24. akad. gadā konstatējis aktīvu plaušu tuberkulozi pie 3 personām (0,4%), bet 15 personas stipri aizdomīgas uz aktīvu plaušu tuberkulozi. Lothars Löffler's apvienojis medicīniskās izmeklēšanas rezultātus pēckara gados no 1922. līdz 1924. g. pie vācu studējošiem 9 universitātēs un konstatējis, ka tuberkuloze šīs gados bijis ap 4%, no tiem 2,5% aktīvas plaušu tuberkulozes. Pēc tam izdarītas attiecīgas studējošo veselības pārbaudes vēl 15 vācu universitātēs un tehniskās augstskolās (līdz 1926. g.), pie kam konstatēts, ka tuberkulozo daudzums nelielā mērā šīs pēdējos 2 gados samazinājies līdz 3%, no tiem apm. 0,5%—0,8% atklātas plaušu tuberkulozes. Autors tomēr domā, ka šie dati gluži neatbilst patiesībai, jo tie ierēķināti arī no jauna immatrikulētiem, kuri parasti tiek uzņemti universitātēs, resp. tehniskās augstskolās bez klīniski manāmām tuberkulozes pazīmēm, tā tad, patiesībā tuberkulozo skaitam jābūt lielākam. Dažās universitātēs veselības pārbaudīšana izdarīta tikai pie studējošiem sportistiem (Kilē): dažās universitātēs tā bijusi obligatoriska, citās atkal brīvprātīga, pie kam tomēr piedalījušies gandrīz visi attiecīgas universitātes studējošie. Izmeklēšanas izdarītas universitātu poliklinikās, ambulancēs, klinikās, bet tehniskās augstskolās no speciāliem ārstiem. Lielā vēriba piegriezta aizrādījumiem par sporta veida izvēlēšanas veselības kopšanai un citiem higiēniskiem aizrādījumiem. Visi šie autori vienos prātos par to, ka veselības stāvoklis pie vācu studējošiem vispārīgi nelabvēlīgs.

Nav jābrīnās, ka ja jau Vācijā, kurā savstarpējas studējošo pašpalīdzības un medicīniskas izmeklēšanas palīdzības

noorganizēšana atradās uz daudz augstākas pakāpes, nekā pie mūsu universitātes studējošiem, dažās universitātēs neilgi atpakaļ atrasts samērā liels procents ar aktīvu plaušu tuberkulozi slimiešu studējošo, ka mūsu kara un revolūcijas briesmu piemēklētā valstī šis procents jo lielāks (4,2%). Ja attiecinām savu statistiku tikai uz mūsu dažādām iekšējām slimībām slimiešo studējošo skaitu (1766), tad dabūjam vēl lielāku procentu — apm. 16%. Šie skaitļi, nemaz nerunājot par aizdomīgiem uz aktīvu plaušu tuberkulozi un tuberkuloziem pleiritiem, paši par sevi, jau runā drausmīgu valodu. Tie liecina par to, ka mūsu mazās dzimtenes studējošo nākotne nav nekāda spoža, ka no universitātes tiks izlaists zināms daudzums valsts un sabiedrisku darbinieku, kuru veselība jau zināmā mērā bojāta un to darba spējas manāmi pamazinājušās, ka dažos gadījumos ar atklātu plaušu tuberkulozi tie var izsēt slimības dīgļus apkārtne, inficēt savus darba biedrus u. t. t. Viss tas liek nopietni pārdomāt, kādi soļi šo būtu spējami, lai cik necik uzlabotu šo samērā bēdīgo ainu. Bet pirms mums gribam kādu kaiti ārstēt vai no tās izsargāt, mums jātieks skaidrībā par cēloņiem, kas to rada. — Mēs zinām, ka attīstībā zināma loma piekrit ta saucamai individuālai, personīgai predispozīcijai, bet tomēr tā ir galvenā kārtā tāda slimība, kuras attīstību plašākos slāņos veicina dzīves apstākļi: sociālie, ekonomiskie, higiēniskie u. t. t. Tuberkulozes statistika mums rāda, ka visbiežāki tuberkulozi sastopam pie trūcīgiem laudim, mazos, šauros dzīvokļos ar maz gaisa un saules, sliktu, nepietiekosu barību, klimatiskiem apstākļiem, nepiemērotu apģērbu, nehygiēniskiem darba apstākļiem: slēgtas telpās, ilgs darba laiks, netīrs, putekļains, dūmains gaisa u. t. t.

Interesanti pakavēties pie tiem apstākļiem, kuri pie studējošiem, it sevišķi pie Latvijas Universitātē studējošiem varētu veicināt tuberkulozes attīstīšanos tik plašos apmēros. —

Vispirms te būtu jāpakavējas pie dažādiem pēckara apstākļiem, kuri šādā vai tāda mērā varēja atsaukties uz L. Univ. studējošo veselības stāvokli. Pēc F. Goldmann'a 1921. g. no 110.000 vācu studējošiem tikai apmēram 30.000 bijis cik necik ciešams dzīves minimums, bet pārējiem 80.000 bijis jāmeklē kāda nebut blakus nodarbošanās ārpus studijām, lai kā nekā eksistētu un varētu studijas turpināt. Berlīnē piemēram 1921/22. akadēmiskā gadā apm. 1/5 studējošo nodarbojās ar blakus peļņu birojos, bankās, aģentūrās, kā skolotāji u. t. t., brīvdienās — dažādās industrijās, retāk lauksaimniecībā. Pēc Tūbingenas universitātes datiem nodarbošanās pa brīvdienām devusi līdz 40—50% semestra izdevumu segšanai, toties —

A. Evelite.

Mana laime.

Baltos puķu ziedos vāzē
Zirneklītis apmaldījies. —
Zirneklītis — laime mana
Ziedu smaržas sapinūšies,
Piesūkusi kairā tvana,
Nezin vairs, kur viņai māja.

Richards Zariņš.

Tik tad tu mani atceries...

Tik tad tu mani atceries,
Kad tev ir lielas bēdas.
Tad manā ēnā patveries
Un svētī manas pēdas.
Bet kad tu laimē līgsmojies,
Pavisam aizmirsts tieku.
Es nezinu, ko izlūgties,
Vai bēdas tev, vai prieku.
Es prieku tevīm izlūgšos
Un visu, ko tu gaidi.
Kautkur, kautkur es paslēpšos,
Lai nedzīst tavi smaidi.
Reiz saulei tomēr jānoriet,
Tu tumsas varā kļūsi,
Bet nebīsties slēgt acis ciet —
Pie manis mūžam būsi.

Edvarts Tātērs.

Tava paija...

Vai Mocartskāņas manī aijā,
Vai vējš uz saviem spārnēm nes?
To nezinu, — bet kad tu paija —
Man liekas tad, ka rožzieds es...

Ak, cik tad viegli tālēs celties,
Kāds dvēselē tad jūtas spēks!
Pat sāpēs tad es varu smieties
Un svešs man kaisles tumsais grēks.

E. Klaviņas.

Mēma kokle.

Sirds mana tā kā mēma kokle,
kas nepratēja rokās klus,
bet kuņas smalkās zelta stīgās
vēl nedzirdētas skaņas dus.
Ai, visa dzīve — mēma kokle,
tā ātrāk runāt neiesāks,
līdz klusa, skaidra mīlestība
pār to kā viegla vēsma nāks.

Sis un tas pavasarī.

(Fejetons.)

Paiet stunda — trrrr... , paiet ce-
turksnis trrrr... , dienu un nakti, zienu
un vasaru skan zvans. Tukši vai pilni
koridori, iet vai neiet kāds uz lekciju,
viņam tas vienalga.
„Šodien beidzamā lekcija. Uz re-
dzēšanas, dāmas un kungī, eksamenā
vai nākošā semestrī!“ Viena pēc otras
nobeidzas lekcijas, viena pēc otras
noslēdzas klausītavas. Aiziet noguru-
šais profesors, smiedamies steidzas
laukā studenti.
Koridori tukši, pat slavenās filoloģes
nepromenē. Tālu skan vientuļā gājēja
soļi. Pieiet pie vitrīnas, apskatās zi-
ņojumus, eksamenu termiņus un atkal

prom. Pie loga nervozē jaunkundzite.
Stājas uz vienas, stājas uz otras kājas,
pabungā ar pirkstiem pa rūtīm un ik
minūti skatas pulksteni. Soreiz tā
vēlī gaida, tāpat kā mājās to gaida
vēstulnie: šo ceturtdien nevaru, nāc
nākošā.

Šur tur pie profesoru kabinetu dur-
vīm saucostas studenti savu kārtu gai-
dot. Uzgavilē laimīgajiem, nožēlo
cauri kritušos. Apprasās par profesora
garastāvokli vai īpatnējiem jautājumiem,
pārcilā savas zināšanas, šķirsta vēl
piezīmes.

Augšā, pašā jumta galā studenti
astronomi izmanto jauko laiku: no-
teic vietas platumu, vai vietējo laiku.
Acis zīlbt, vaigi kaist un nabaga stu-
dents ar sekstantu pūlas divas saules
vienā savilkt. Saule pie debestīm,
saule dzīvsudraba hōricontā, bet divas
citas saules kolēģes actiņas, kas vēl
siltakas un mīļīgākas kā maija dienas.
Jāskatās pirmās, bet redz otrās. Sme-
jas sekstanta spogulītis, smejas saule
aiz mākoņa aizviļdamās, smejas abi
praktisko darbu strādātāji, viņas atkal-
parādīšanos gaidot.

Ķīmiķi — gaisa maitātāji, steidz no-
vākt paliekas. Izskalo retortes, notra-
skābju saestās rokas, bet ķīteļi —
skrandas uzdāvā lupatu lasītājam. No-
vācas galds pēc galda, analīze pēc
analīzes un beigās viens palikušais

ventilators visu, kas kaitīgs deguam
atdos maija vējiem.

Kā stāti celti pieminekļi skumst
skaistās krāsas zem melnajiem pār-
kājumiem. Atklās vai neatklās. Propo-
nejas un krāsotā pasaule gaida, vai
P. K. laids krist melnajām segām.

Navigācija atklāta visās kuģojamās
upēs. Plosts pēc plosa laižas lejup
un plostnieku klagāšana jauca ar
„bursu“ maija komersu dziesmām.
Dzīds ūdens, vēl dzīdrāks „dzīdrais“
un kā lai pavasarī paliek sausa, kad
visa Latvija rumulejas. Dzen pirmo
vagu, sagaida ūdens spainis, izdzen
lopus pirmo reizi laukā, tas pats.
Akā vai diķi, slapjš sā vai tā.

Laukos gaida rīdziniekus pārbraucam.
Jaunas pastaliņas, viegls grābeklītis,
agrie rīti un smagais darbs iznīcinās
varzācis, atstieps salikušos kaulus, at-
svaidzinās piepūlētās smadzenes, atpū-
tinās tēva naudas maku.

„Studenta“ redaktori arī manīšies
prom. Cits zaļumos, cits pie zilumiem.
Līdzstrādniekus atvairinās un lasītājus
atsvabinās no naudas izdošanām.
Rudenī, kad atkal būs nozīme zvana
tīrskēšanai, visi būs savās vietās un,
ja man nebūs vielas ko rakstīt labākus
fejetonus, tad tāda būs manam viet-
niekam.

Klibjānis.

H. A. BRIEGER, K/S Lavandulas ziepes Ļoti atspirdzina.

daudz pārpūlēto, neirasteniku un citu slimu. No Ķīles studējošiem 1920. g. tikai pie apm. 32,4% studējošo higiēniskā ziņā konstatēti cik necik apmierinoši dzīvojamie telpu apstākļi. Vēl lielāks trūkums, kas redzams no tā paša autora datiem, bijis barības ziņā: 1920.—22. g., neskatoties uz dažādu studējošo ēdienu namu ierīkošanu un palīdzības biedrību dibināšanu, barošanās tomēr pie vairākuma studējošo bijusi stipri zem normas. Vēl 1924. gadā Steinthal's pie Heidelbergas univ. studējošiem konstatējis, ka to miesas svars caurmērā par 2—3 klgr. mazāks, nekā pie līdzīga auguma un vecuma Amerikas studentiem, barojums bijis labs tikai pie apm. 26%; sekas — ātrs nogurums, neirastenija, tuberkuloze etc. Apmēram pie tādiem pašiem slēdzieniem nāk Weitz's, izmeklējot Tūbingenas univ. studējošos. — Attiecībā uz mūsu studējošiem vispirms jāatzīmē, ka kaņa un pēckāņa saimnieciskais sabrukums iespaidojis tos ja ne lielākā, tad katrā ziņā ne mazākā mērā, kā Vācijas studējošos. Mēs zinām, ka liels daudzums studējošo līdz ar saviem piederīgiem kļūda kā kaņa bēgļi dažādās Krievijas malās un, atgriezušies dzimtenē, atrada tikai drupu kaudzes agrāko ziedošo saimniecību vietā. Viss tas prasīja gan moraliskus, gan materiālus spēkus sagrautā restaurāšanai. Studiju turpināšanai, resp. uzsākšanai nepietika līdzekļu, bija jāmeklē kāds peļņas avots — nodarbošanās blakus studijām valsts, pašvaldību u. c. iestādēs. Algas pirmos pēckāņa gados bija mazākas, nekā tas būtu bijis vajadzīgs vienā otrā gadījumā higiēniskai dzīvei valsts un pašvaldību ierēdņiem vai strādniekiem, caur to cieta arī studējošā jaunatne galvenā kārtā no šo Latvijas iedzīvotāju slāņiem: nepietiekoša barošanās, nehigiēniski apstākļi, pārpūlēšanās u. t. t. Saimnieciskās dzīves uzlabošanās sekmējās tik pamazām, viss tas ir radījis ainu, kādu mēs redzējām pie studējošiem 1925.—27. akadēmiskā gadā — samērā lielais ar aktīvu plaušu tuberkulozi slimojošos vai aizdomīgo uz aktīvu pl. tuberkulozi skaits. Jau agrāk, mēs jau aizrādījām uz dažiem apstākļiem, kuri varēja veicināt tuberkulozes izplatšanos un izcelšanos pie L. U. studējošiem. Lai iegūtu sīkaku un plašāku pārskatu par visiem šiem jautājumiem būtu jāorganizē aptauja ar anketēm, jāizdara obligatoriskas plašākas studējošo masu izmeklēšanas ar attiecīgām atzīmēm par miesas barojumu, augumu, svaru ect., un te būtu plašs darba lauks higiēnistiem un stud. ārstiem. Bet mums liekas, ka arī bez tā pagaidām jau skaidrs, kur meklējami galvenie mūsu studējošo sliktās veselības iemesli, sevišķi attiecībā uz tuberkulozi.

Rodas tad nu jautājums, kā cini ties ar tuberkulozi, kuŗa kā redzams dziļi iesakņojies mūsu studējošos? Vispirms vislielākā vērība būtu jāziedo jautājumam par izsargāšanu no saslimšanas. Ja ievērojam to, ka līdz 98% visu iedzīvotāju šādā vai tādā veidā inficējas ar tuberkulozes digļiem, tad izliekas šaubīgi, vai vispārīgi mūsu apstākļos būtu iespējams kā nebūt izsargāties no tādas infekcijas un tai sekojošas saslimšanas ar tuberkulozi. Te tomēr jāievēro tas, ka infekcija ar tuberkulozes digļiem vēl nenozīmē saslimšanu ar tuberkulozi: spēcīgs, veselīgs organisms ir spējīgs iebrukušos slimības digļus padarīt par nekaitīgiem un tos parvarēt; pie tuberkulozes šīnī ziņā liela loma piekrit limfas dziedzeru aparatam, kas uztver tuberkulozes baciļus un tos padara par organismam nekaitīgiem: blakus tam, liela nozīme tuberkulozes digļu apkaŗošanā arī saiŗu audu —

pamataudu sūniņām un vispārīgi inficētu organismu alergijai, specifiski noskaŗotai reakcijai uz tuberkulozes baciļiem un to toksīnu-tuberkulīnu. Ja visi šie minētie labvēlīgie momenti apvienojas, tad organismā nokļuvušie tuberkulozes digļi ātri vien tiek no-maitāti vai padarīti par organismam nekaitīgiem un tādu cilvēku mēs varam uzskatīt par klīniski veselū. Protams jāmeŗina izlietot visus līdzekļus, lai izsargātu veselū no infekcijas ar tuberkulozes digļiem. Šim nolūkam nepiecieŗami rūpēties par to, lai slimojoŗi ar atklātu tuberkulozi nenāktu kontaktā ar veselūiem un tos nevarētu inficēt klepojot un izkrēpojot tuberkulozes digļus apkārtnē. Tādēļ aizdomīgus uz plauŗu tuberkulozi un slimojoŗos ar aktīvu plauŗu tuberkulozi būtu jātur zem pastāvīgas ārstu kontroles, lai pie laika tiem dotu vajadzīgos aizrādījumus, ja process top atklāts. Bez tam būtu jārūpējas, lai šādi atklātās plauŗu tuberkulozes gadījumi tiktu ievietoti attiecīgās dziedzniecības iestādēs, resp. sanatorijās, lai tādējādi izolētu tos no veselūiem. Kā jau teikts, ne katrs kas inficējas ar tbc digļiem, jau tūlīņ saslimst ar klīnisku manāmu tuberkulozes formu. Organisma novājojums, resp. sūniņū, audu dzīvības spēju pamazināšanās — galvenais iemesls saslimšanai ar tuberkulozi apstākļos, kuŗos iespēja inficēties ar tuberkulozes baciļiem. Tādēļ lai to novērstu, nepiecieŗami visiem līdzekļiem kopt un uzturēt pie labas veselības veselīgu organismu un cik iespējams, stiprināt un labot vāju. Būtu jāpiegrieŗ visnopietnākā vērība tiem momentiem mūsu studējoŗo dzīvē, kuŗi var novājināt to organismu, padarīt par tuberkulozei pieejamu: jāpkaŗo alkoholisms, nikotīnisms, nakts izdzīves lokāls u. t. t., jāpierādina studējoŗi jau no pirmā kursa pie sistēmatiska darba, lai nerastos sastrēgums un pārpūlēšanās tos veicot, mazturīgiem studējoŗiem jāgādā akadēmiska valsts vai sabiedriska palīdzība (stipendijas) tādos apmēros, kas tieŗam atbilst higiēniskās studējoŗo dzīves minimumam; līdz ar to samazinātos arī to skaits, kuŗi spiesti nodarboties ārpus studijām eksistences līdzekļu iegūšanai, šīnī ziņā arī studējoŗo pašpalīdzības organizācijām liela nozīme, kuŗa seviŗki plaŗi organizēta dažās vācu universitātes un arī pie mums jau cikneŗik attīstās. Līdz šim tāda vispārēja pašpalīdzība parādījusies arī līdzdalībā nelielās summās nomaksā par labu studējoŗo pašvaldības organizācijai un ārstniecības fondam. Domājams, ka mūsu tagadējos ekonomiskos apstākļos būtu ļoti vēlams, ka nodibinātos vispārējs studējoŗo pašpalīdzības fonds ar galveno uzdevumu nākt palīgā vajadzības gadījumos trūcīgiem studējoŗiem. Tas varētu dibināt arī speciālu internātu līdz ar studējoŗo virtuvi, tādā veidā noorganizējot racionālu pabalstu trūcīgiem studējoŗiem. Sapro-tams, ka ņeit jānāk palīgā valstij, pašvaldībai, sabiedrībai ar savām dažādām organizācijām (Kultūras fonds, Sarkanais Krusts, Kristīgā Jaunatnes Savienība u. t. t.). Ja sabiedrība grib prasīt garīgi un miesīgi veselīgus un spējīgus darbiniekus un vadoņus ar universitātes izglītību, tad tai arī jānāk pretim studējoŗo vajadzībām!

Viens no svarīgiem uzdevumiem, kā jau teikts, ciņai pret tuberkulozi pie L. U. studējoŗiem būtu studējoŗo veselības nostiprināšana pie veselīgiem un uzlaboŗana pie vārgiem. Šim uzdevumam, vislabāki, kā zināms, kalpo veselīgs, vispusīgs sports. Seviŗki daudz, kā zināms, sportam un citiem veselības kopŗanas vingrinājumiem nododas angļu un amerikāņu studenti. Arī jau dažās vācu universitātes ņai higiēnas nozarei ierādīta attiecīga vieta, piem., Badenes universitātē u. c., kur nodibinās tā saucamā „Hochschulsamt für Leibesübungen“. Šādi speciālisti sporta skolotāji un vadītāji tiek sagatavoti Vācijā divās tā saucamās „Hochschulen für Leibesübungen“. Mēs zinām, ka pie L. U. pastāv sporta biedrība, kuŗā darbojas zināms daudzums studējoŗo, bet tas vēl nesasniedz apzīmēto mērķi ar racionāla sporta palīdzību uzlabot studējoŗo veselību pēc iespējas pie visiem Latv. univ. studējoŗiem. Šim nolūkam būtu organizējami obligatoriski sporta kursi ar

attiecīgiem higiēnas priekŗnesumiem (lekcijām un demonstrācijām), praktiskiem vingrinājumiem, pēc individuālām spējām, ar piemēŗīgi izglītotiem speciālistiem priekŗgalā. Mēs vēl par daudz maz uzticamies izteicienam: In corpore sano animus sanus. Tādēļ mēs domājam, ka šīnī ziņā vēl daudz kas būtu darāms. ņe būtu jāpiedalās arī ārstiem-lietpratējiem, kuŗiem pēc attiecīgas veselības pārbaudes pienāktos noteikt, kāds sporta veids katrā atseviŗkā gadījumā būtu ieteicams, lai netikai nekaitētu attiecīga individa veselībai, bet spētu izlabot tos defektus, kuŗi šīnī gadījumā atrodami.

Tālāķ būtu jārunā par studējoŗo atpūtas namiem, vasaras kolonijām tādiem, kam nav līdzekļu vasaras brīvdienu atpūtai ārpus pilsētas. Arī šīnī ziņā Vakar-Eiropa un Amerika mums tālu aizsteigusies priekŗšā. Te mēs pat varētu mācīties no Krievijas. Profilaktiskā ziņā svarīga būtu arī periodiska vispārēja studējoŗo medicīniskā pārbaude, ar attiecīgām klīnikām, izmeklēŗanām, neskaidros gadījumos pievienojot tām laboratoriskas un rentgenoloģiskas izmeklēŗanas. Būtu vēlamas arī psihotehniskas, biometriskas un citas modernākas izmeklēŗanas metodes. Pie mūsu lielā studējoŗo un mazā studējoŗo ārstu skaita, tas gan prasītu lielu pretimnāŗanu no abām pusēm, bet nebūtu neiespējams. Šādas masu pārbaudes dotu daudz jau tādēļ vien, ka būtu iespējams pie laika at-rast netikvien slimojoŗos ar tuberkulozi, bet arī ar citām slimībām, kuŗu tālākā gaita atkarīga no attiecīgiem ārsta aizrādījumiem. Bez tam būtu iespējams dot attiecīgos aizrādījumus personām ar vispārīgi vāju konstitūciju, labīlu slimībām, seviŗki tuberkulozei viegli pieejamu organismu, kā tām izturēties, lai izsargātos no saslimšanas un savu veselības stāvokli uzlabotu. Līdz ar to mēs iegūtu arī zināmu „standartu“ priekŗ zināmu vecumu studējoŗās jaunatnes kategorijas, ar kuŗu varētu rēķināties, izdarot tālākus pētījumus pie Latv. Univ. studējoŗiem, piemēŗam skeletu deformācijas, psihometriskas, antropometriskas u. c. — Attiecībā uz tuberkulozo studējoŗo ārstēŗanu, jāatzīmē, ka ārzemēs, piemēŗam Vācijā, tai piedots daudz vairāķ uzmanības, nekā pie mums. Berlīnē ar tuberkulozi slimos palīdz ārstēt sarkanais krusts savās organizācijās, kveķīri, speciāli tuberkulozes fondi pie studējoŗo organizācijām. Kaut gan vācu akadēmisko slimu kasu galvenais uzdevums ir gādāt par medicīnisko palīdzību akūti saslimuŗiem studējoŗiem, brīvas zāles un vajadzības gadījumos arī slimnīcu līdz 4 ned. un pat vēl ilgāķi, tomēr tās pieaicina, arī tuberkulozes ārstus-speciālistus un sedz pusi no izdevumiem šādiem ārstiem. Pateicoties samērā lielam labi ierīkotam sanatoriju daudzumam un sabiedrisķo organizāciju pabalŗiem, Vācijas studējoŗiem tuberkuloziem sanatorijas un līdz ar klimatisko, specifiska un cita veida plauŗu tuberkulozes racionāla ārstēŗana jau iesākuma stadijās labāķi pieejama, nekā mūsu dzimtenē. Latvijas Universitātes studējoŗo ārstnieciskā komisija, kuŗas uzdevums pirmā laikā bija sniegt medicīnisko palīdzību akūtos saslimšanas gadījumos, ir darījusi visu, kas viņai pa spēķam, lai apkaŗotu tuberkulozi pie L. U. studējoŗiem: ir pieŗķirta sanatoriska ārstēŗšanās, izsniegti naudas pabalsti u. t. t. Bet ārstnieciskās komisijas budŗets spējis apmierināt tikai nelielu daļu tuberkulozo, dodot sanatorisko ārstēŗanu uz samērā nelielu, priekŗ pilnīgas uzlaboŗanas nepietiekoŗu laiku. Palielināt ņo budŗetu ar studējoŗo iemaksu paugstināŗanu nezin vai būtu patlaban iespējams, jo jau tagad studējoŗie apkrauti ar diezgan lielu maksu universitātei. Atliktos vēl labprātīga studējoŗo, tā sauktā „tuberkulozes fonda“ dibināŗana, kuŗa līdzekļi tad būtu izlietojami tikai tuberkulozo studējoŗo ārstēŗšanai, galvenā kārtā sanatorijās. Mums liekas, ka te būtu jānāķ palīgā arī Latvijas tuberkulozes apkaŗoŗanas biedrībai, kultūras fondam un Latv. sarkanam krustam, kuŗu ricībā patlabam atrodas vairāķas tuberkulozo sanatorijas.

Kā redzams no mūsu slimnieķu materiāla, lielāķais vairums studējoŗo minētos gados slimojuŗi ar produktīvu,

Stud. theol. **Arnolds Jēkabsons**, varoņtenors, ar augsti vērtējamām panākumiem uzstājas prof. F. Saneŗti itāļu dziedāŗanas studijas vakarā, 30. aprīlī ņ. g.

pa daļai stacionāru, pa daļai samērā lēni progresējoŗu plauŗu tuberkulozi. Daŗiem tādiem pacientiem, kuŗu vecāķi uzturas uz laukiem samērā labos materiālos un klimatiskos apstākļos, ir iespējams pārtraukt uz kādu laiku savas studijas, un uzturēties pie vecāķiem, izpildot attiecīgos ārsta noteikumus. Bet daudz starp šādiem vieglāķiem gadījumiem ir arī tādu, kuŗu vecāķi dzīvo pilsētā un spēj sniegt saviem bērniem tik to visnepiecieŗamāķo eksistenci, nemaz nerunājot par labu baroŗanos, labiem dzīvokļā un klimatiskiem apstākļiem. Šādiem vieglāķiem plauŗu tuberkulozes gadījumiem ļoti būtu ieteicams ierīķot attiecīgos atpūtas namus, vāŗbūt vislabāķi Rīgas tuvumā (Meŗa parkā, Priedainē, Bātē, Ogrē, Ropāŗos u. t. t.), kur tie pa savu procesa aktivitātes laiku varētu uzturēties vai nu par minimāli mazu atlīdzību vai par brīvu, skatoties pēc katra gadījuma materiāliem apstākļiem. Tur tie būtu padoti arī periodiskai ārsta — speciālista kontrolei, resp. specifiskai vai simptomatiskai ārstēŗšanai. Atspirģuŗie varētu pamazām sāķt nodarboties arī ar studijām. Ambulatoriskai ārstēŗšanai, resp. kontrolei, tā tad palīķtu tādi gadījumi, kuŗi jau sanatorijās un atpūtas namos novesti latences, resp. inaktīvā stadijā, vai kuŗiem vēl būtu jāturpina sanatorijā uzsāķta specifiska terapija, pneumothorax vai simptomatisķa ārstēŗšana.

Visi ņie projekti, protams, prasā ļoti lielus līdzekļus, kuŗu iegūŗanā dažādām organizācijām, valstij un sabiedrībai jānāķ palīgā.

Priv. doc. Dr. med. J. Miķeļsons.

Māksla.

Universitātes koŗa koncerts.

Mūsu akadēmiskā saime mīl dziesmu. Ar prieku vērojam, kā atdzimst un iesakņojas ņi latvijā sensenā tradīcija. Aug dziesmu mīļotāju skaits, aug jauni koŗi. Un ņis dziesmu gars ienes dzīvību un svaigumu mūsu akadēmiskā dzīvē, kuŗā tik bieŗi jūtams garīgo un estētisko tīksmju atslābums. Dziesmu skaņas akadēmiskam darbam pāri ņālcot atveldzē un garīgi atspirdzina.

Universitātes koŗis savā pagājuŗās svētdienas (6. maijā) koncertā, mūzikas direktora A. Bobkoviķa vadībā atskaņoja Cimzes, Melngaiŗa un Kalniņa tautasdziesmu apŗādājumus, un trīs plaŗākus dziedājumus koŗim un solīŗiem: Kalniņa kantāti „Mūzikai“, Zīndinga „Dzīmtene“ un Vitola „Dziesma“.

Dabīgi un lokāni izskanēja Melngaiŗa „Seju lielu roŗu lauku“. Cimzes „Sen to Rīģu“ un „Krauklīŗis seŗ ozolā“ savīļņoja klausītājus. ņeit koŗis pilnībā parādīja svaīģu koŗskanību, sasniedzot spēcīģus dinamiskus kāpinājumus līdzās dzīrdriem piano. „Sen to Rīģu“ bij jātkārto.

Kalniņa kantāti „Mūzikai“ koŗis veīķa atzīstami, lai gan vietām apŗīķa mūzikālais strāvoģums, bet ņis balāķās vietās gan vairāķ paŗa autora vaira. Kā solīŗi piedalīģus U. Lieknejs-Bobkoviķs kdze, Pauls Zakss un Viktors Stotts.

Zīndinga „Dzīmtene“ atskaņojums bij droŗs, lokāns tempos un izjūta. Spēdēja dzīrdie, tīrskanīģie soprāni un koŗie pilnskanīģie basi, pārdzīvoģumu kontrastos izsaucot spēcīģu iespaīdu.

Zolopartiju dziedāja V. Stotts ar ieģūtu un gaumi. P. Zakss izsaucā dzīvu atbalsi klausītāģos ar dažām dziesmām, kas valdzīnāja ar izjūtas smalkumu.

Pēdēja programmas daļa bij uzģemta J. Vitola „Dziesma“. Ar ņo skaņdarbu koŗis atskaņoja priekŗģīmīgi precīģi izskojot dirģ. Bobkoviķa atzīstamam tulkoģumam. Kā solīste uzstāģas P. Lieknejs-Bobkoviķs kdze, iepriecinot ar pilnskanīģu, patīķama tēmbra balsi un mziķālu dziedāģumu.

J. Kasparovičs

Ionobacillus veris.

Mūžīgi akmeņains pilsētas klons, —
Putekļus acis sveic automotors.
Profesors gudri kaļ: atoms un ions;
Urans, svins, aktīnijs, helijs, zelts, ftors.
Mežparka saimtaini mikstajās sūnās
Valājas meitenes rožaini skaistas...
Saki, draugs mīļais kā lappuses brūnās
Maldošās domas gan manim lai saistās?

Katrs vārds šķiet atoms, burts — ērmīgs ions
Galvā nav smadzeņu, bet gan tik ciets klons
Ausīs kā dundurs rīc automotors:
Urans, svins, aktīnijs, helijs, zelts, ftors.

Savā koncertā universitātes koris no jauna pierādīja savu lielo dziesmas un darba mīlestību, gūstot ievērojamas sekmes un pelnītu atzinību. Koris viens no vecākiem universitātes, ir nepārtraukti veidojies sava spēcīga vadonja māzikas direktora A. Bovkoviča vadībā un izaudzis par vienu no labākajiem latvju korjiem. Svaigs, lokans, košķkanīgs, ar tīru intonāciju, ar varenu spēku kāpinājamos un dzidru piano. Šis īpašības ir drošs pamats vēl lielākas pilnības sasniegšanai.

Universitātes prezidiju konventa viru koris uzstājas 4. maijā ar koncertu, kurā bij vzeptas daudzas pazīstamas un arī jaunās latvju autoru dziesmas. Savos iepriekšējos koncertos šis koris bij iekarojis simpatijas, bet šai koncertā neparādīja sevi no labākās puses. Blakus laimīgiem atskaņojumiem gadījās arī nedrošas, izplūstošas vietas.

Diriģents Teodors Kalniņš ir vairākkārt pierādījis savas spējas un arī šoreiz bij pelnīcis visas pūles, lai koris gūtu vislabākos panākumus. Ja arī daži atskaņojumi neparāda cerēto, tad tomēr koris visā visumā krietns un iepriecina ar savu balsu sastāvu.

Koncertā piedalījās ar dažām dziesmām Adolfs Kaktiņš.

Universitātes ziņas.

Lekcijas un praktiskos darbus Universitātē pārtrauks 12. maijā; no 14.—31. maijam noturēs pārbaudījumus.

Nākošā semestrī lekcijas un praktiskos darbus sāks 17. septembrī; eksamenī no 1.—15. sept.

Jaunuzņemamiem studentiem pārbaudījums latviešu valodā sāksies 30. augustā pulkst. 12.

L. Universitātes jaunie dekanī.

Par dekanīem nākamam mācības gadam (1928./29.) ievēlēti:

Arhitektūras fakultātē — doc. Aug. Malvess,

Filoloģ.-filosofijas — prof. J. Plāķis, Inženierzinātņu — doc. Edm. Ziemeļis,

Ķīmijas — doc. M. Prīmanis, Lauksaimniecības — doc. P. Kulītāns, Matēmat.-dabaszinātņu — prof. N. Maļa,

Mechanikas — prof. K. Rezevskis, Medicīnas — prof. R. Krimbergs, Tautsaimniecības-tiesību zin. — doc. K. Dišlers,

Teoloģijas — doc. L. Adamovičs un Veterinārās medicīnas — doc. V. Brencens. Ret.

Prof. F. Balodis 5. klaus. 14. maijā pulkst. 18 lasīs lekciju: „Izrakumi Pompejā” ar gaismas bildēm. Ieeja brīva.

Ģeoloģiska ekskursija prof. E. Krausa vadībā uz Vecāki notiks 10. maijā; sapulcēšanās pulkst. 10 pie kuģiša piestātnes.

Ekskursijas doc. Prīmaņa vadībā notiks 11. maijā uz Milgrāvja superfosfāta fabriku (sapulc. pulkst. 10.30 labor. ēkas vestibīlā) un 14. maijā uz pilsētas elektrisko spēkstaciju (sapulc. pulkst. 9 labor. ēkas vestib.).

Doc. A. Leppiks eksaminēs lauksaimniecības mašinās un matēmatikā 12., 14., 15. un 16. maijā pulkst. 8.; jāpierakstās pie lauks. fak. šveicāra. — Protokoli par praktiskiem darbiem lauksaimn. mašinās iesniedzami līdz 15. maijam.

Prof. E. Krauss eksaminēs līdz 25. maijam; jāpierakstās iepriekš, lai vienotos par termiņiem.

Prof. A. Kirchenšteins eksaminēs 15., 18., 22. un 23. maijā.

Prof. O. Lutcs uzaicina pierakstīties līdz 10. jūnijam stud. medīkus un vet.-med., kuji vēlētos 1928. g. rudenī eksaminēties organiskajā vai neorganiskajā ķīmijā. — Šīnī semestrī III. rakstu darbs uz tematu: „Karbocikliskie un heterocikliskie savienojumi” — notiks 12. maijā pulkst. 10 — I. auditorijā.

Doc. E. Rozenšteins eksaminēs preču zinātnē 22. un 31. maijā pulkst.

15.30. Preču paraugu muzeja apskate 21. un 30. maijā pulkst. 15.

Prof. Klose eksaminēs tikai 14. maijā pulkst. 16. anal. mechanikā un pulkst. 18. astronom. priekšmetos. Eksameni notiks teoret. astronomijas institūtā Baznīcas ielā 5., dz. 14. Jāpieieteas līdz 11. maijam.

Komisijas pārbaudījumi ķīmijas fakultātē notiks 16. un 30. maijā pulkst. 9, diplomdarbu aizstāvēšana 23. maijā plkst. 9.

Doc. Malvess eksaminēs būvvielās un būvkonstrukcijās katru piektdien pulkst. 10.

Doc. R. Adamsons eksaminēs katru trešdienu pulkst. 10.

Prof. G. Taube eksaminēs sākot ar 9. maiju ikdienas no pulkst. 12—13 labor. ekā.

Doc. J. Velne eksaminēs vācu val. I. 15. un 22. maijā (ekon.), 16. un 19. maijā (jur.); vācu val. II. — 14. un 21. maijā. Eksameni notiks 40. klauzistavā.

Doc. L. Ausejs eksaminēs 16. maijā; klauzura — 15. maijā.

Doc. Kochanovskis eksaminēs polit. ekonomijā 14., 18., 25. un 30. maijā, 8., 15. un 29. jūnijā un 4. jūlijā pulkst. 16.

Doc. Jürgens eksaminēs 14., 16., 18., 21., 23. un 25. maijā pulkst. 15 — 39. klauzistavā.

Prof. A. Vitols eksaminēs statikā 18. maijā plkst. 1, stiprības mācībā 19. maijā plkst. 16, hidraulikā 22. maijā plkst. 16.

Klauras pulkst. 16: statikā — 14. maijā, stiprības mācībā — 15. maijā un hidraulikā — 16. maijā.

Priv. doc. N. Rozenauers eksaminēs pulkst. 19: punkta kinematikā — 23. maijā, punkta dinamika — 25. maijā un sistēmas kinematikā — 26. maijā.

Klauras pulkst. 19: punkta kinematikā — 14. maijā, punkta dinamika — 16. maijā un sistēmas kinematikā — 21. maijā.

Doc. J. Auškāps eksaminēs š. g. 15. V. plkst. 8 un 22. plkst. 10. Jāpierakstās uz lapas pie šveicāra.

Doc. E. Dišlers noturēs pārbaudījumus metalurģijā, elektro ķīmijas tehnoloģijā un elektrotehnikā 15., 22., 24. un 31. maijā plkst. 13.30—16. Pierakstīšanās liste pie šveicāra.

Studentu Padome.

Stud. Pad. plenārsēde. Studentu Padomes plenārsēde notiks piektdien, š. g. 11. maijā plkst. 18. Studentu virtuvē. Dienas kārtība: 1. Protokola nolasišana un pieņemšana. 2. Prezidija ziņojumi. 3. Pilnvaru piešķiršana prezidijam vasaras brīvlaikā. 4. Dažādi jautājumi un ziņojumi.

Ārlietu biroja ekskursija uz Budapeštu.

2. jūnijā — aizbraukšana no Rīgas pl. 8.30, 3. jūnijā — ierašanās Varšavā pl. 6.55, 3. jūnijā — aizbraukšana no Varšavas pl. 14.25, 4. jūnijā — ierašanās Pragā pl. 7.35, 5. jūnijā — Pragā, 6. jūnijā — aizbraukšana no Pragā pl. 8.00, 6. jūnijā — ierašanās Brinnā pl. 14.25, 6. jūnijā — aizbraukšana no Brinnas pl. 20.28, 6. jūnijā — ierašanās Vīnē pl. 23.20, 7. jūnijā — Vīnē, 8. jūnijā — Vīnē, 9. jūnijā — Vīnē, 10. jūnijā — Vīnē, 11. jūnijā — aizbraukšana no Vīnes pl. 8.00, 11. jūnijā — ierašanās Budapeštā pl. 19.00, 12. jūnijā — Budapeštā, 13. jūnijā — Budapeštā, 14. jūnijā — Budapeštā, 15. jūnijā — aizbraukš. no Budapeštas pl. 9.05, 16. jūnijā — ierašanās Varšavā pl. 7.57, 16. jūnijā — aizbraukšana no Varšavas pl. 23.55, 17. jūnijā — ierašanās Rīgā — pl. 22.20.

Izdevumi ap Ls 300 — ieskaitot visus izdevumus.

Akademiskā dzīve ārzemēs.

Skandināvijas studentu konference. Zviedrijas studentība piedalījusi L. U. studentu Padomei uzaicinājumu piedalīties Skandināvijas studentu kongresā no 1.—5. jūnija Stokholmā. Šādi kongresi tiek noturēti jau tuvā pie 100 gadiem, un viņos piedalās ap 500 studentu.

Šī gada konferences programmā paredzēts jautājums par starptautisko studentu sadarbību, pie kura pārrunāšanas piedalīsies arī C. I. E. prezidents Dr. Maltini no Itālijas.

Kristīgo studentu demonstrācija. Ar iekšlietu ministra rīkojumu no Kauņas izsūtīti 7 kristīgo studenti „ateitiņinki.” No viņiem 4 izsūtīti agrāk, bet 6. maijā pie 3 ateitiņinku izsūtīšanas notika raksturīgs incidents. Kad izsūtāmos policijas apsardzībā atveda stacijā, tur sāka pulcēties kristīgo studentu pūlis. Lai izvairītos no incidentiem, policija izsūtāmos iesēdināja automobili, lai aizvestu tos nākošā stacijā. Tad studenti, paņēmuši 40 taksometrus, devās policijas automobiliim pakā. Alemona stacijā, kur brauciens apstājās, studenti noturēja runu, atsveicinājās no izsūtāmiem un ar saucieniem aizvadīja tos pienākušā vilcienā. „J. Z.”

Aspazijas jubileja Lietuvā.

Š. g. 16. martā, atceroties latvju dzejnieces Aspazijas divkārošo jubileju, Lietuvas Universitātes latvju stud. korp „Sīdrabenīa” kopīgi ar lietuvju — latvju vienības biedrību sarīkoja Universitātes zālē viņai piemiņas vakaru.

Starptautiskā Kristīgo Studentu apvienība.

Ziņo, ka 1928. gadā no 12.—19. augustam Compiègne-ziemeļos no Parīzes tiks noturēta kristīgo studentu savienības konference, un lūdz piedalīties priekšstāvjus no Latvijas. Kongresa laikā notik ekskursijas uz Parīzi, un vakaros atsevišķu tautu priekšstāvji demonstrēs savas nacionālās dejas, un dziesmas, kā arī kostīmus. Konferencē liela nozīme priekš savstarpējās dažādu valstu studentu tuvināšanās.

Studentu vasaras mītne Genēvā.

Lai sagādātu studentiem izdevību pavadīt dažas vasaras nedēļas Šveicē, Genēvā, no 22. jūlija līdz 15. septembrim tiek atvērta panzija, par lētākām cenām. Ēka atrodas jaukā vietā, netālu no Genes ezera un ir ļoti moderni ierīkota. Mazākais uzturēšanās ilgums ir 1 nedēļa — maksā 66.50 Šveices frankus, katra nākošā diena Fr. 9.50.

Ceļojums uz D. Afriku.

Vairāki Eiropas studenti, lai iepazītos ar D. Afrikas studentu dzīvi, ierosinājuši caur III komisiju ceļojuma sarīkošanu uz D. Afriku. Programmā ietilpst sekoši etapi: Southampton, Cape Town, Onat shoorn, Port Elizabeth, Grahamstown, Bloemfontein, Durban, Maritzburg, Pretoria, Johannsburg, Potschefstroom, 12 dienu brīvlaiks un tad atgriešanās uz Southampton. Ceļo-

juma izdevumi aprēķināti uz Ls 100. Ceļojums ilgs no 6. jūlija — 1 oktobrim.

Ceļojums uz Savienotām Valstīm.

13. augustā III C. J. E. rīko studentiem ekskursiju uz Ameriku uz vienu mēnesi. Izdevumi — Ls 75.

Kas vēlētos piedalīties kādā no C. J. E. rīkojamām ekskursijā, var iet ar rīkotājiem sakarā caur Stud. Padomes Ārlietu biroju. J. V.

Studentu apmaiņa starp Angliju un Vāciju.

Londonā nodibinājies — Anglo-German Academic Bureau — kuŗš rūpējas par angļu vācu studentu apmaiņu un dod informācijas angļu studentiem par Vācijas augstskolām. Biroja gada ienākumi ir Ls 500, kas sasiādās no Rhodes Trust un Humboldt Trust piešķirtām summām. J. V.

Sports.

Ritenbraucēju sacensībā „šķērsām un apkārt Rīgai” svētdien, 6. maijā uzvarēja L. U. Akad. Sp. b-bas reprezentants kom. A. Erdmanis, nobraucot 25 klm. 1 st. 1 m. 59,4 sek., otrsais Popovs, trešais Ozols. Erdmanis šai sacensībā uzvar jau otro reizi un tādējādi iegūst savas biedrības īpašumā pirmā valsts prezidenta J. Čakstes dāvoto balvu.

Populārā 25 kl. skrējienā „quer durch Berlin”, kuŗā uzvarēja Rīgas komanda, L. U. Akad. Sp. b-bas biedr. kom. E. Tubelis ieguvis trešo vietu veco viru klasē.

L. U. Akad. Sp. b-bas treniņi vieglatlētikā notiek Jaun. Krist. Savienības laukumā Kļieģeļu ielā pirmdienās, trešdienās un piektdienās no plkst. 15 līdz 20. A.

Redakcijai piesūtīti

- 1) Kristīga Balss № 8.
- 2) Jaunatnes Draugs № 5.
- 3) Svari № 17.
- 4) Tehniskais Žurnāls № 5/6.
- 5) Izglītības Ministrijas Mēnešraksts № 3.
- 6) The Canadian Student Vol. X № 6.
- 7) Jaunais Cīruļis № 5.
- 8) Dzelzceļnieks № 9.
- 9) Jaunības tekas № 5.
- 10) Mazās Jaunības tekas № 5.
- 11) Daugava № 5.
- 12) Latvijas Jaunatne № 9.

„Studenta” abonēšanas maksa iemaksājama Rīgas pasta tekošā reķinā № 424.

Atbildīgais redaktors: A. Blezais.

Redaktors: „Studenta” koleģija.

Izdevējs:

L. U. studentu vienotņu „VIENKOPA”

Pastāvīgi krājumā par vislētākām cenām:

MANUFAKTURAS PRECES

no labākām Latvijas un ārzemju fabrikām:

Kungu uzvalku un mēteļu drānas,
Dāmu kleitu drānas, vilnas, kokvilnas
Linu audekli, pusaudekli,
Madapolams, nansuks,
Vatētas gultas segas,
Galvas lakati,

Auzamie diedziņi,
Visi drēbnieku piederumi.

Vairumā.

D a b ū j a m i:

Mazumā.

Centrālā Savienībā „KONZUMS”

Rīgā, Dzirnāvu ielā № 68.

Rasetnes, orig. RICHTER un c. fab.

Logaritm. linejāli sist. RIETZ un „ELEKTRO”

Zīmēj. papīrs „Schöllerhammer”

un visi citi zīmēšanas piederumi.

AUGSTSKOLAS AUDZĒKŅIEM — RABATS.

Holländer un Friedländer

dib. 1903. g. Valsts ielā 31. dib. 1903. g.

Doma Muzejs

atvērts svētdienās

no 11—2.

Lasat un izplatat

„Studentu”